EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS TAKAIS

PARENGĖ UGNĖ ŠINKŪNAITĖ,

EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS LABDAROS IR PARAMOS FONDO STIPENDIATĖ

EUGENIJA ŠIMKŪNAITĖ

1920-1996 (76M.)

- Uteniškė vaistininkė, žolininkė, etnografė, habilituota gamtos mokslų daktarė Eugenija Šimkūnaitė savo gyvenimu ir veikla sukaupė ne tik didžiulį etnokultūrinį bei intelektualinį turtą Lietuvai, bet ir paliko neišdildomus įspūdžius su ja bendravusiems žmonėms bei suformavo unikalų savo, kaip liaudies žiniuonės įvaizdį.
- Visą savo gyvenimą dr. Eugenija Šimkūnaitė paskyrė vaistinių augalų, liaudies medicinos, kraštotyros tyrimui.
- Žolininkė gilinosi į tradicinę mediciną. Tūkstančiams į ją besikreipiančių patardavo dėl įvairių ligų gydymo žolelėmis bei dėl sveiko gyvenimo būdo. Patarimus mėgdavo užrašyti. Išleista ne viena Eugenijos Šimkūnaitės patarimų knyga. Jos straipsniai pasižymi gyva, lengvai skaitoma kalba.

EUGENIJA ŠIMKŪNAITĖ

1920-1996 (76M.)

- Eugenija Šimkūnaitė labai mėgo jaunimą. Norėjo jam perteikti savo žinias.
- Nekreipdavo dėmesio į materialinius nepriteklius, tenkinosi mažu. Galėjo būti turtinga, jei už savo konsultacijas būtų ėmusi pinigus, nes labai dažnai patarimo ir pagalbos susirgus į ją kreipdavosi begalė žmonių.
- Eugenija Šimkūnaitė buvo sudėtingo, prieštaringo, dažnai ir šiurkštaus būdo, bet geros širdies.

ISTORIJA

- Gimė 1920 m. kovo 11 d. Rusijoje, Krasnodaro krašte, Novorosijsko mieste.
- Kartu su kitais pabėgėliais iš Rusijos su šeima Eugenija Šimkūnaitė grįžo į Tauragnus, o tenais 1922 metais jos tėtis Pranas Šimkūnas įsteigė vaistinę.
- Eugenija nuo mažens buvo pratinama prie darbo: mokinama auginti vaistažoles, arti ir sėti, paruošti vaistažoles pardavimui, padėti tėvui vaistinėje.
- Baigusi Tauragnų pradžios mokyklą, ji įstojo į Utenos gimnaziją, kurią baigė 1937 metais.
- 1937 metais Kauno Vytauto Didžiojo universitete pradėjo studijuoti farmaciją.
- 1941 m. išklausiusi kursą, pradėjo dirbti Kauno, Tauragnų vaistinėse, o 1942 m. – Vilniaus universiteto farmakognostiniame sode asistente. 1943 metais universitetą baigė. Sode ji dirbo iki 1945 metų.
- 1945 m. ji dirbo Vilniaus 1-osios tarybinės ligoninės vaistinės vedėja.
- 1947 m. ji pradėjo dirbti Sveikatos apsaugos ministerijos Vyr. farmacijos valdyboje prekybos skyr. inspektore, vėliau paruošų sk. vedėja.
- 1949 m. ji išvažiavo į Kauną ir dirbo Kauno Botanikos sode jaunesniąja moksline bendradarbe iki 1950 m. rugsėjo, ruošė disertaciją: augino ir tyrė valerijonus. 1950 m. rugsėjo mėn. ji grįžo į Vilnių ir Mokslų akademijos Biologijos institute tęsė savo mokslinį darbą, be to, tyrė vaistinių augalų augimvietes.
- 1952 m. sausio 14 d. MA Biologijos instituto taryboje Eugenija Šimkūnaitė apgynė biologijos mokslų kandidatės disertaciją tema: “Valerijono kultūra Lietuvoje”. Institute dirbo iki 1955 m., sudarė žemėlapį “Užliejamos Lietuvos pievos”.
- 1955 m. ji išvažiavo į Kazachstaną dirbti Visasąjunginio vaistinių augalų ūkio “Darmina” padalinio stoties Aris direktore.
- 1957 m. grįžusi į Lietuvą, vėl įsidarbino Vyr. Farmacijos valdyboje, dirbo vyr. inspektore vaistažolių paruošoms, o nuo 1969 m. įsteigus atskirą vaistažolių skyrių, buvo paskirta jo viršininke.
- 1968 m. jai suteikiama aukščiausia provizorės – farmacinio darbo organizatorės kvalifikacinė kategorija.
- 1971 metais Eugenija Šimkūnaitė Vilniaus universitete apgynė biologijos mokslų daktarės disertaciją “Lietuvos vaistingųjų augalų resursų naudojimo biologiniai pagrindai”.
- 1975 metais, norėdama pasišvęsti moksliniam darbui, ji išejo į pensiją.
- 1993 m. Lietuvos Mokslo Taryba po nostrifikacijos provizorei Eugenijai Šimkūnaitei suteikė habilituotos gamtos mokslų daktarės mokslinį laipsnį.
- Eugenija Šimkūnaitė mirė beveik staiga, vos savaitę sirgusi, 1996 m. sausio 27 d. Vilniuje. Palaidota mylimuose Tauragnuose, šalia tėvų.

EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS LABDAROS IR PARAMOS FONDAS

- Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondas įsteigtas 1997 05 09, o 1997 06 04 įregistruotas LR Teisingumo ministerijoje.
- Pagrindinis Fondo veiklos tikslas – remti Eugenijos Šimkūnaitės atminimo įamžinimą.
- Fondo būstinė – buvęs Eugenijos Šimkūnaitės butas Vilniuje, Erfurto g. 4-42 – Fondo aktyvo ir rėmėjų rūpesčiu suremontuotas.
- Valdybos pirmininke paskirta B. Karnickienė, sekretore – G. Labokienė. Fondo valdyba paskyrė Fondo administracijos vadovą – Prezidentą – dr. R. Pakalnį, vieną iš labiausiai E. Šimkūnaitės gerbtų ir vertintų asmenybių.

EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS

LABDAROS IR PARAMOS FONDAS

MARŠRUTAS „EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS ATMINIMO TAKAIS“

GESĖS VYŠNIŲ SODAS

- 2012 metų balandžio 12 d. pradėtas sodinti Eugenijos Šimkūnaitės vyšnių sodas. Iniciatorė – Žolinčių akademijos prezidentė Danutė Kunčienė. Tada buvo pasodinta Žolinčių akademijos padovanota 41 vyšnia.
- Vėliau vyšnias sodino Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo nariai, Tauragnų krašto bendruomenė, privatūs asmenys.
- Šiuo metu sodelyje auga 100 vyšnių. Sodo teritorija aptverta tvorele, kraštietis Romualdas Šimkūnas sukūrė vartus ir užrašą.
- Nuo 2014 m. gegužės mėnesio Tauragnų krašto bendruomenė visus kviečia į tradicine tapusią Vyšnių žydėjimo šventę, kartu ir į bendruomenės gimtadienį.

EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS KAPAS

- Eugenija Šimkūnaitė mirė beveik staiga, vos savaitę sirgusi, 1996 m. sausio 27 d. Vilniuje.
- Palaidota mylimuose Tauragnuose, šalia tėvų.
- Dar gyva būdama daktarė prašė jai mirus ant kapo pasodinti vyšnią. Farmacininkai, botanikai, mokytojai, Tauragnų m. gyventojai jos norą įvykdė – pastatė paminklą ir pasodino vyšnią.

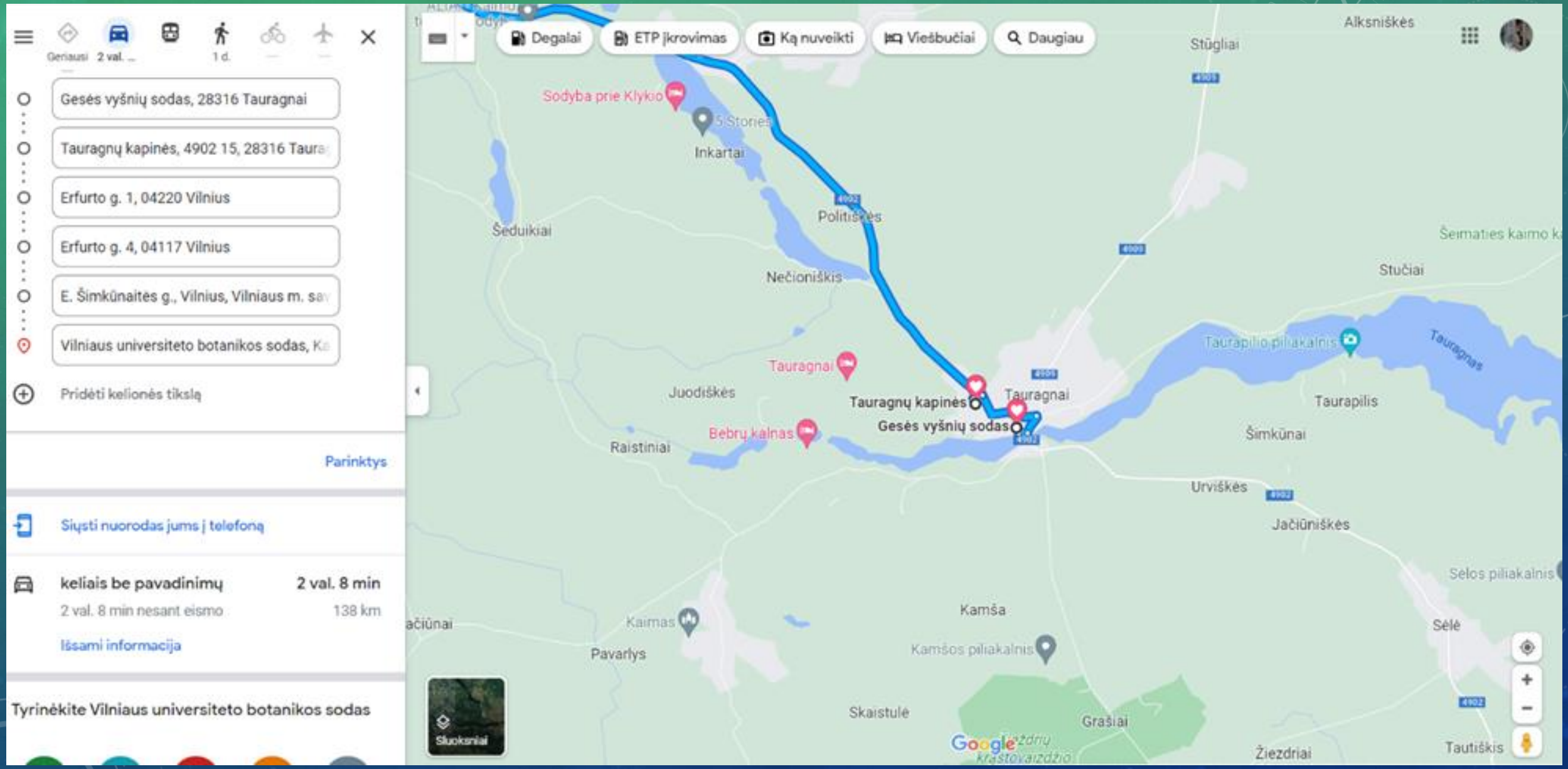
Geriausi
2 val. ...
1 d.
Gesės vyšnių sodas, 28316 Tauragnai
Tauragnų kapinės, 4902 15, 28316 Taura
Erfurto g. 1, 04220 Vilnius
Erfurto g. 4, 04117 Vilnius
E. Šimkūnaitės g., Vilnius, Vilniaus m. sa
Vilniaus universiteto botanikos sodas, Ka
Pridėti kelionės tikslą
Parinktys
Siųsti nuorodas jums į telefoną
keliais be pavadinimų
2 val. 8 min
2 val. 8 min nesant eismo
138 km
Išsami informacija
Tyrinėkite Vilniaus universiteto botanikos sodas
Degalai
ETP įkrovimas
Ką nuveikti
Viešbučiai
Daugiau
Sodyba prie Klykio
5 Stones
Inkartai
Šeduikiai
Politiškės
Nečioniškis
Tauragnai
Juodiškės
Bebrų kalnas
Raistiniai
Tauragnų kapinės
Gesės vyšnių sodas
Tauragnai
Stūgliai
Alksniškės
Šeimaties kaimo k
Stučiai
Taurapilio piliakalnis
Taurapilis
Šimkūnai
Urviškės
Jačiūniškės
Selos piliakalnis
Sėlė
Kamša
Kamšos piliakalnis
Kaimas
Pavarlys
Skaistulė
Grašiai
Žiezdriai
Tautiškis
Sluoksniai

EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS MEMORIALINIS BUTAS MUZIEJUS

- 1999 m. Vilniuje (Erfurto g. 4, Lazdynų seniūnija) buvo atidarytas Eugenijos Šimkūnaitės memorialinis butas-muziejus.
- Šį butą mokslininkė testamentu paliko Vilniaus krašto vaistininkams

  - Čia eksponuojamos knygos, įvairūs apdovanojimai, nuotraukos, primenančios jos gyvenimą, vertingiausi paveikslai bei simbolinė „vyriausiosios Lietuvos žiniuonės“ šluota. Stovi ir darbo stalas, ant kurio Eugenija Šimkūnaitė dirbo rašomąja mašinėle, greta – parankinės darbo knygos.

E. ŠIMKŪNAITĖS GATVĖ

- Eugenijos Šimkūnaitės gatvė yra Lazdynuose, Vilniaus miesto vakarinėje dalyje, Neries dešiniajame krante. Ribojasi su Miškinių gatve.

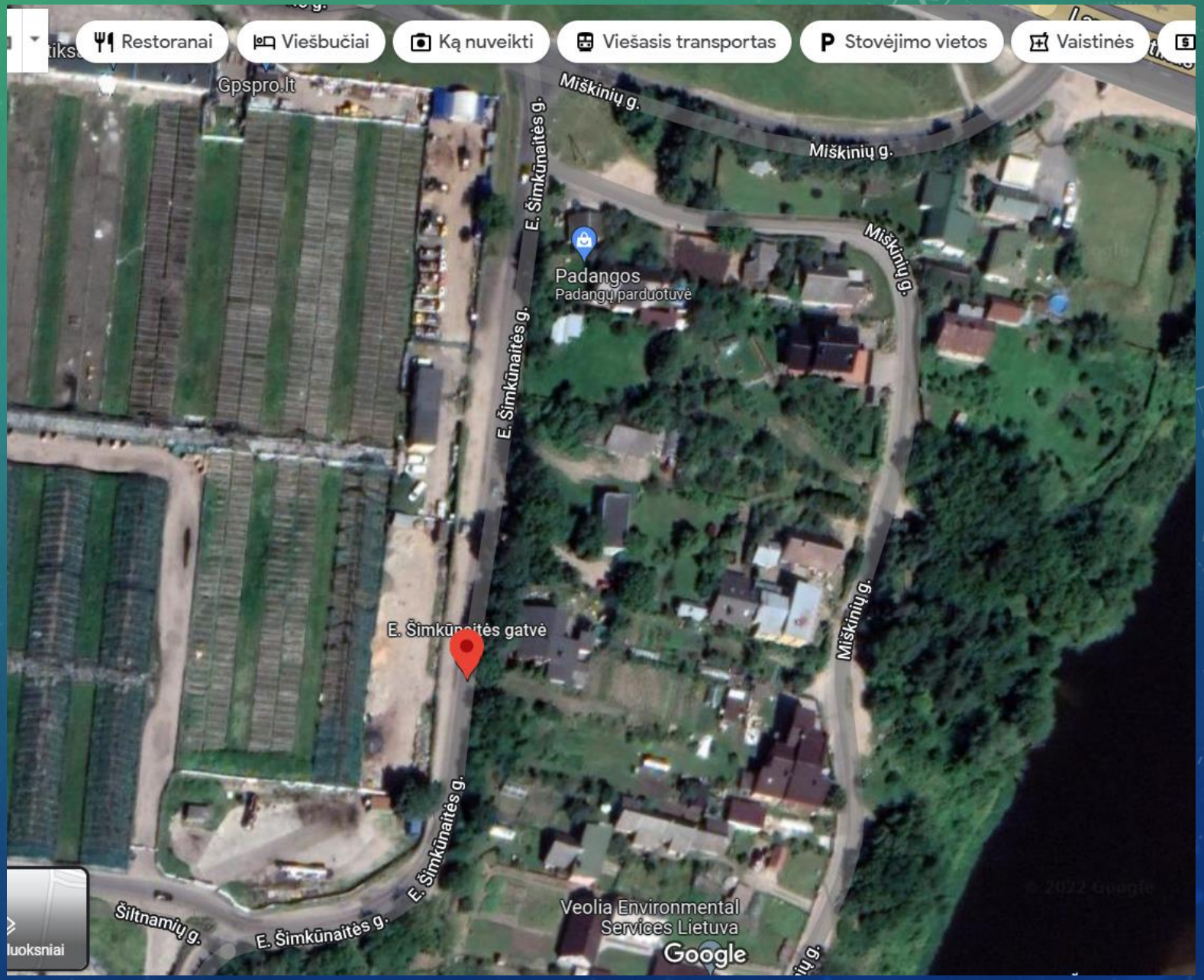

VILNIAUS UNIVERSITETO BOTANIKOS SODE ESANTIS EUGENIJAI ŠIMKŪNAITEI SKIRTAS PAMINKLINIS SUOLIUKAS

- 2013 m. rugpjūčio 9 d. Vilniuje, Kairėnuose (Antakalnio seniūnija), Vilniaus universiteto botanikos sode atidengtas Eugenijai Šimkūnaitei skirtas paminklinis suoliukas

VILNIUJE, ERFURTO G. 1 SKVERE VAISTININKEI SKIRTAS PAMINKLINIS AKMUO

- 2013 m. rugsėjo 13 d., Vilniuje, Lazdynuose iškilmingai atidengtas paminklinis akmuo išskirtinei asmenybei, vaistininkei, žiniuonei, 1996-aisiais iš gyvenimo išėjusiai gamtos mokslų daktarei Eugenijai Šimkūnaitei.
- Lazdynuose įrengtas paminklas – iš lietuviško akmens, puoštas augalinių ir lietuviškų motyvų ornamentais, sukurtas skulptoriaus Jono Gencevičiaus ir architekto Laimio Kaziukonio.

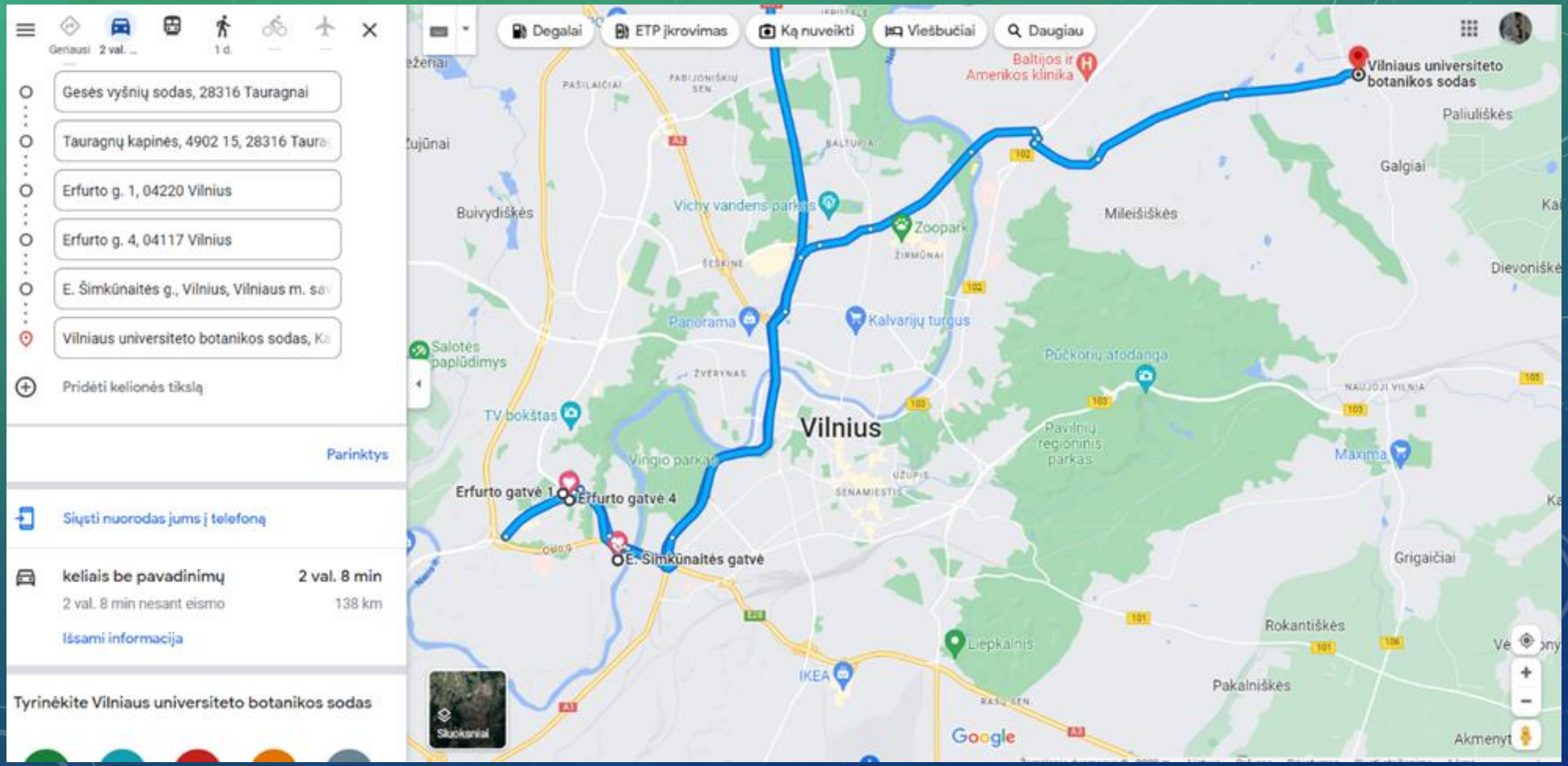
Geriausi
2 val. ...
1 d.
Gesės vyšnių sodas, 28316 Tauragnai
Tauragnų kapinės, 4902 15, 28316 Taura
Erfurto g. 1, 04220 Vilnius
Erfurto g. 4, 04117 Vilnius
E. Šimkūnaitės g., Vilnius, Vilniaus m. sa
Vilniaus universiteto botanikos sodas, Ka
Pridėti kelionės tikslą
Parinktys
Siųsti nuorodas jums į telefoną
keliais be pavadinimų
2 val. 8 min
2 val. 8 min nesant eismo
138 km
Išsami informacija
Tyrinėkite Vilniaus universiteto botanikos sodas
Degalai
ETP įkrovimas
Ką nuveikti
Viešbučiai
Daugiau
Baltijos ir Amerikos klinika
Vilniaus universiteto botanikos sodas
Paliuliškės
Galgiai
Mileišiškės
Buivydiškės
Vichy vandens parkas
Zoopark
Panorama
Kalvarijų turgus
Salotės paplūdimys
Pūčkorių atodanga
TV bokštas
Vilnius
Pavilnių regioninis parkas
Maxima
Vingio parkas
Erfurto gatvė 1
Erfurto gatvė 4
E. Šimkūnaitės gatvė
Grigaičiai
Rokantiškės
Liepkalnis
IKEA
Pakalniškės
Slucksnial
Google

VIETOS PRIMENANČIOS EUGENIJĄ ŠIMKŪNAITĘ

ŠVENČIONIŲ VAISTAŽOLIŲ FABRIKAS

- Vienas seniausių vaistažolių perdirbimo fabrikų Baltijos šalyse ir Europoje įkurtas 1883 metais.
- Stipri Švenčionių vaistažolių fabriko mokslininkų ir kvalifikuotų specialistų komanda kuria unikalią, ypač aukštos kokybės produkciją.
- Lietuvoje gausu įvairių žolelių rūšių, kurias lemia palanki geografinė padėtis. Vaistažolės buvo medicinos pagrindas, todėl tradicinių gydymo metodų išmanymas ir žinios apie arbatos mišinių naudojimą yra Lietuvos vaistažolių pramonės pagrindas.

GERDAŠIŲ EKSPERMENTINIS VAISTAŽOLIŲ ŪKIS

- Gerdašiai – kaimas Druskininkų savivaldybės pietuose, kairiajame Nemuno krante, piečiausias Lietuvos bažnytkaimis.
- Eugenijos Šimkūnaitės iniciatyva 1966 m. buvo įsteigtas Lazdijų rajone Gerdašių eksperimentinis vaistažolių ūkis, kuriame auginami vaistiniai augalai. Čia plačiai buvo vykdomi tyrinėjimai, leidžiantys sužinoti vaistažolių ekologinio auginimo galimybes ir nustatyti jų praktinį panaudojimo poreikį tuometinei medicinos praktikai.

EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS MIŠKAS

- Daktarė Eugenija buvo sudėtingo, prieštaringo, kartais ir šiurkštaus būdo, bet geros širdies. Ką turėjo, tuo dalinosi su kitais.
- Prieš mirtį daktarė savo tėvų žemę ir mišką padovanojo Tauragnų vidurinei mokyklai, o tame miške Eugenija Kamarauskienė (buvusi Tauragnų mokyklos direktorė) buvo padariusi pėsčiųjų taką. Dabar mokykla vadinasi „Utenos Krašuonos progimnazijos Tauragnų Eugenijos Šimkūnaitės skyrius“.
- Tauragniškių iniciatyva buvo sumanyta jos tėvų buvusios trobos vietoje pastatyti stogastulpį, žymintį, kad čia ji gyveno, čia praėjo jos basakojės vaikystės vasaros.

EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS KNYGOJE „INDRAJA-SAULĖS DUKTĖ“ MINIMI VIETOVARDŽAI

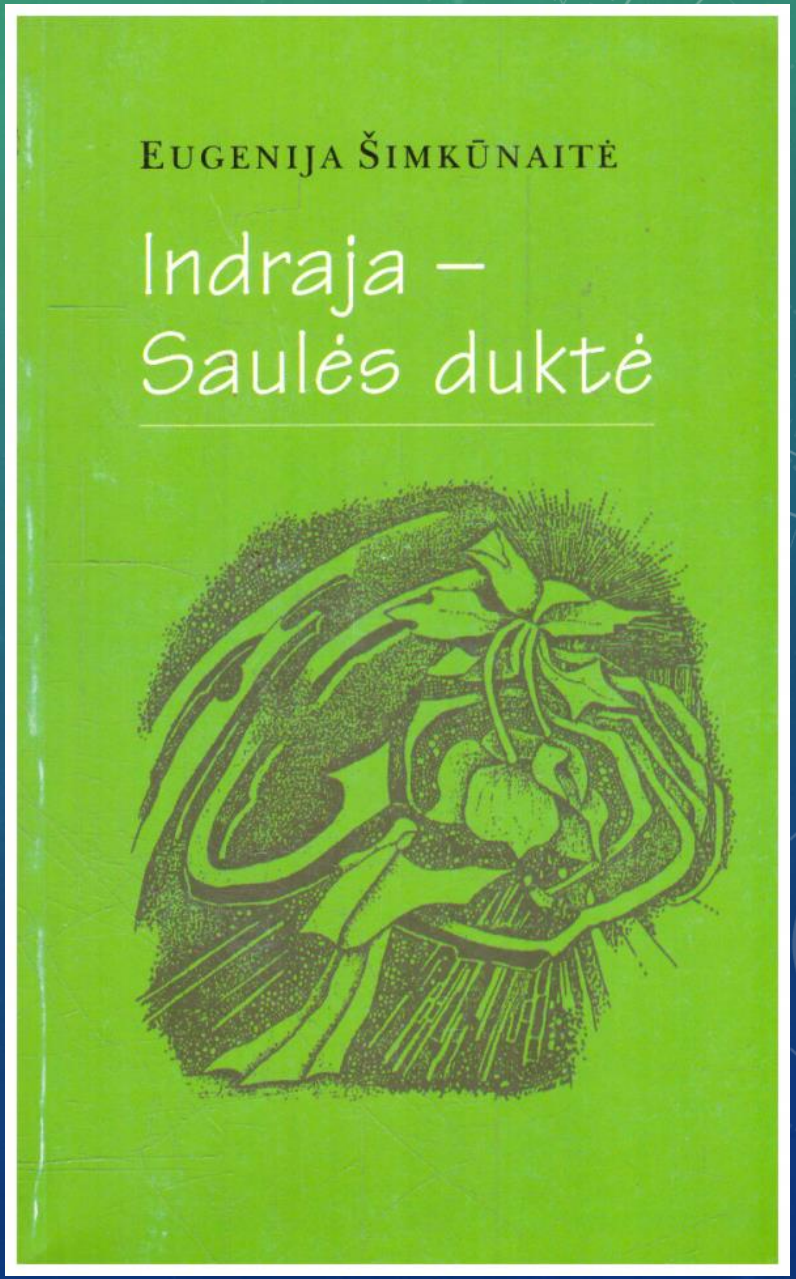

SALAKO ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS SOPULINGOSIOS BAŽNYČIA

- Pastatyta 1911 m. bažnyčia stovi Salake, 13 km į šiaurės vakarus nuo Dūkšto. Neoromaninio stiliaus, turi neogotikos bruožų. Dabartinis bažnyčios aukštis yra 72 m.
- Ištrauka iš Eugenijos Šimkūnaitės knygos „Indraja-Saulės duktė“ - „Indrajos žemė – tai visa, ką akys užmato įlipus Salako bažnyčios bokštan. Tai buvo išmintingiausias ir sveikiausias kraštas, nes Indraja žolynais, išgautais iš Saulės, gydė Indrajos žmones, pakol tie visa gera neišpūstėjo, tuo užrūstindami Indrają. Ši užpykusi išėjo iš žmonių, o kraštas sunyko nuo ligų ir aplaidžių.“

UŽPALIAI

- Miestelis Utenos rajono savivaldybės šiaurėje, abipus Šventosios upės. Seniūnijos centras. Stovi Užpalių Švč. Trejybės bažnyčia (pastatyta 1898 m.; šalia jos stovi paminklas Šv. Florijonui). Miestelis garsus linininkystės tradicijomis.
- Knygoje „Indraja - Saulės duktė“ minima ir patys Užpaliai ir miestelio gyventojai - užpaliečiai, bei pasakojama kaip Indrajai sekasi sugyventi kartu su vietiniais gyventojais.

EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS KNYGOJE „GYVAČIŲ KARALYSTĖ“ MINIMOS VIETOVĖS

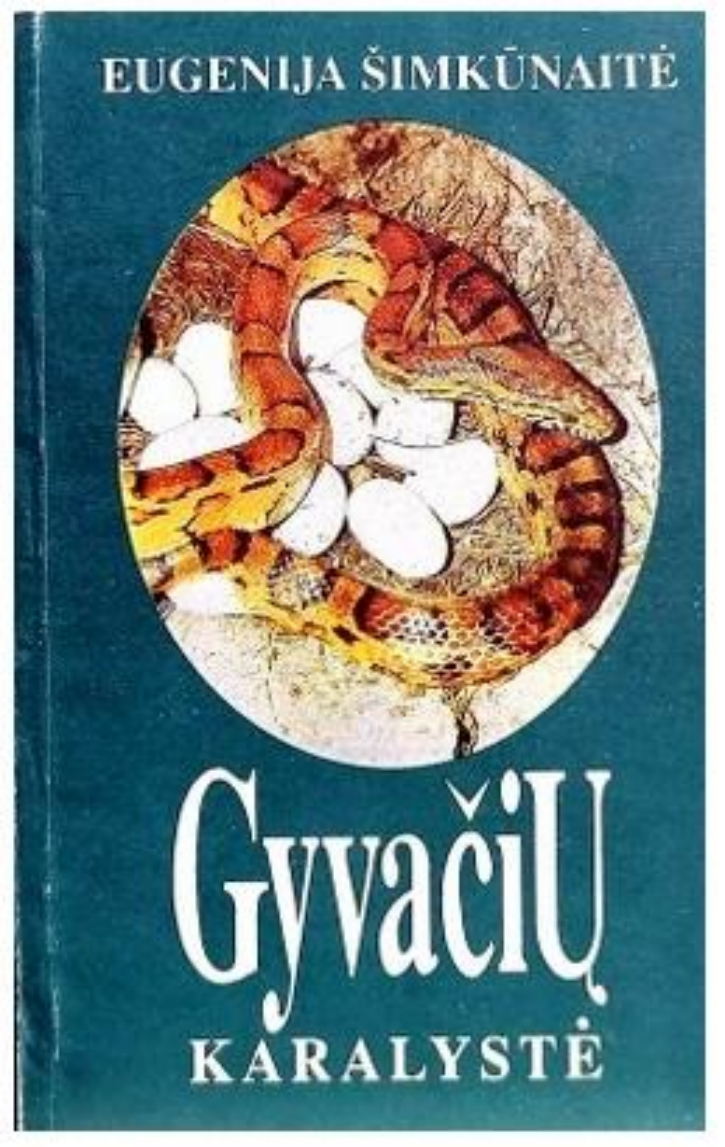

KRAŠUONOS PELKĖ

- Pelkės - gyvybingos sausumos ekosistemos nuolat įmirkusiuose ir drėgmę mėgstančiais augalais apaugusiuose plotuose, kuriuose nuolat vyksta durpėdara (durpių kaupimasis).
- 2019 metais Lietuvos ornitologų draugija atliko perinčių paukščių paplitimo tyrimus Utenos rajono šiaurinėje dalyje. Pietinėje Utenos rajono dalyje iš viso išskirta 18 paukščiams vertingų teritorijų. Tarp jų yra Krašuonos pelkė, Kemešio ežeras su šalia žaliuojančiu Kemešio mišku, Limino (Kuktiškių sen.), Vyžinto, Kerėplos ežerai.
- Ištrauka iš Eugenijos Šimkūnaitės knygos „Gyvačių karalystė“ – „Kokie tik augalai mūsų žemėje auga, visus Gyvačių karalystėje, visus Krašuonoje rasi. Čia jie tikresni, daugiau galybės turi, jei nuo kokios ligos, bėdos ar aplaidos gelbėti reikia.“

DEGULIŲ KAIMAS

- Deguliai – kaimas Utenos rajono savivaldybėje, Leliunų seniunijoje, 5 km nuo Pakalnių.
- Ištrauka iš Eugenijos Šimkūnaitės knygos „Gyvačių karalystė“ – „Krašuonoj degulių – pievų pievos, net yra Degulių kaimelis. Degulių kaimelį taip praminę, kad jis nuolat degdavęs, bet kaip nedegsi, jeigu tarp degulių stovi?“ (degulys- paupinis jonpapartis)

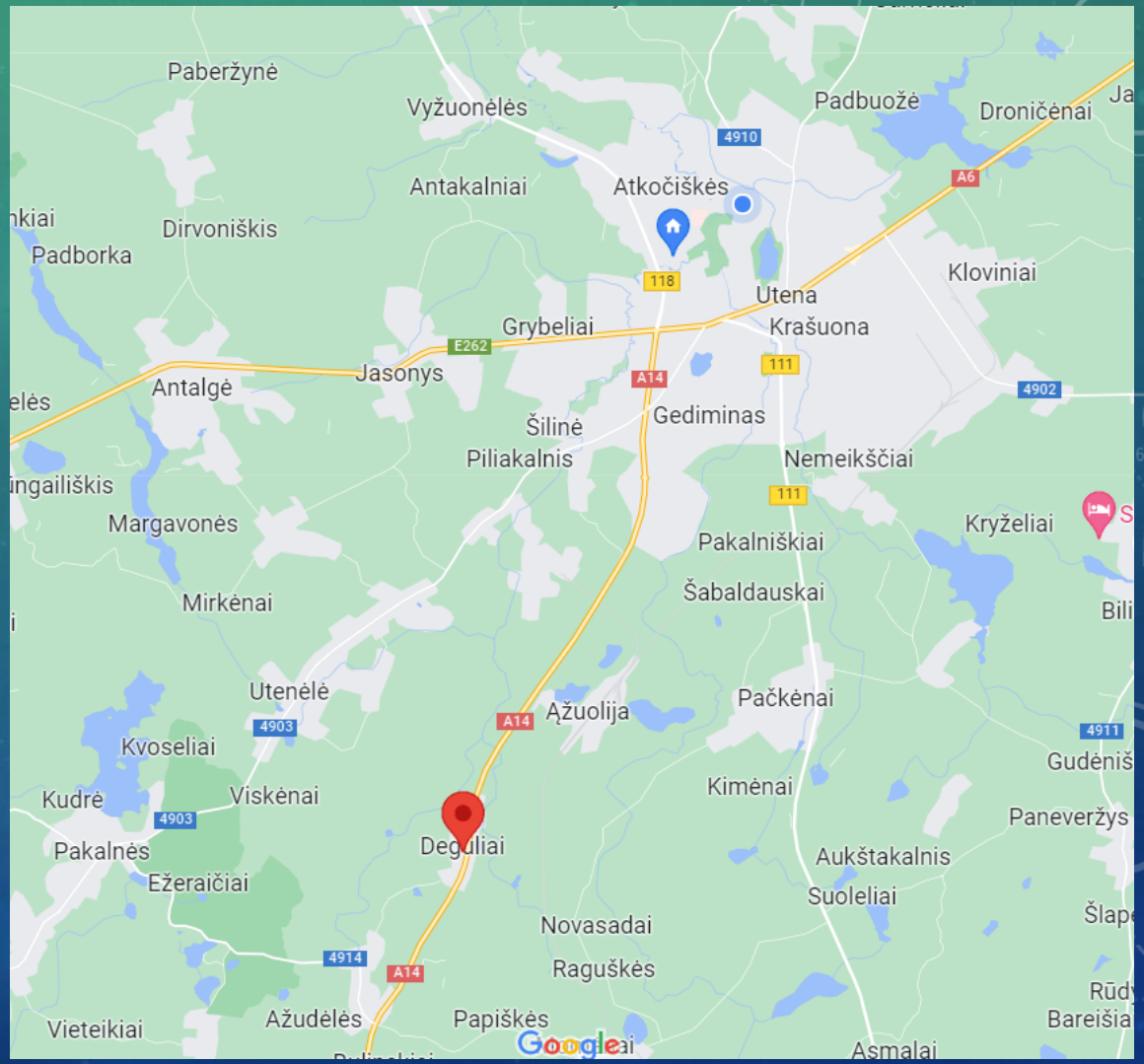

SĖLA

- Sėla – XI-XIII a. dabartinės Latvijos Sėlijos regione, Lietuvos Rokiškio rajone ir Biržų bei Kupiškio rajonų dalyse, bei Zarasų rajono šiaurės vakarinėje dalyje, gyvenusių sėlių gentinė žemė.

Eugenija Šimkūnaitė knygoje „Gyvačių karalystė“ rašo jog patys pirmieji dar iš šiaurės atėję gyventojai į Sėlą, o dabar tai Aukštaitija ir gabalėlis Latvijos, tai ir yra tikrieji mūsų protėviai. Būtent jie apsigyveno šiuose kraštuose pirmieji, kur daug pelkių ir gyvačių. Išmoko su jomis sugyventi, mokytis iš jų ir gerbti jas, nes būtent Sėlos žmonės turėjo senovės palikimą,seną ir mažai pakitusią pasaulėžiūra ir mąstyseną.

EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS KNYGŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Knygos pavadinimas	Trumpas aprašymas	Leidykla	Išleidimo metai
1.	„Sveiko gyvenimo paslaptys“	Šioje knygoje surinkti įdomiausi ir vertingiausi jos rašyti straipsniai, išsiskiriantys gyva lengvai skaitoma kalba ir originaliu žodynu.	Obuolys	2018
2.	"Sveiko gyvenimo receptai"	Biologijos mokslų daktarės geriausių ir įdomiausių straipsnių rinktinė. Knygoje atskleidžiamos lietuvių liaudies medicinos tradicijos ir paslaptys, iškeliama gamtos reikšmė žmogaus gyvenime, populiariai aprašomi geriausiai Lietuvoje pažįstami augalai, jų gydomosios savybė	Žuvėdra	2010
3.	„Gyvenimas be tablečių“	Knygoje spausdinami straipsniai apie vaistažolių gydomąsias savybes, pateikiamas 71 laukinio vaistingojo augalo sąrašas, kai kurių ligų gydymo būdai vaistažolėmis, daug vietos skiriama vaistažolininkystės populiarinimui, spausdinamas eroziniams šlaitams apsodinti tinkamų vaistingųjų augalų sąrašas, pateikiama įdomios informacijos apie gydymą gyvulinės kilmės vaistais	Žuvėdra	2006
4.	"Gyvenimo paslaptys ir lemtys"	Knygą sudaro keturi skyriai. Pirmajame - "Metų paslaptys ir lemtys" spausdinamas mėnesių horoskopas pagal paukščius, metų horoskopas pagal javus, plačiai aprašomi lietuvių metų darbai ir valgiai paėjusio amžiaus pradžioje. Antras skyrius skirtas fitoterapijos pagrindams, trečiasis - seniesiems lietuvių papročiams. Ketvirtajame skyriuje - praktiški patarimai susirgus viena ar kita liga, rašoma apie okultizmą, astrologiją, liaudies mediciną.	Žuvėdra	2003
5.	„Gyvenimo receptai“	Biologijos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės geriausių ir įdomiausių straipsnių rinktinė. Knygoje atskleidžiamos lietuvių liaudies medicinos tradicijos ir paslaptys, iškeliama gamtos reikšmė žmogaus gyvenime, populiariai aprašomi geriausiai Lietuvoje pažįstami augalai, jų gydomosios savybės.	Žuvėdra	2001
6.	„Ką žino tik ragana, arba gyvenimas be tablečių“	Įvairiausių sveikatos patarimų, sąrašėlių, nuo kokių ligų kokie augalai tinka - nors tvoras tverk. Tačiau daugelis neturi ir abėcėlinio supratimo apie vaistažolių vartojimą. Ši knygutė ir padės tiems, kurie labai nori žolių griebtis, bet visai neišmano, nuo ko pradėti.	Ūkininko patarėjas	1994
7.	„Pipirų žemė“	Apsakymai apie prieskonius ir vaistinius augalus.	"Leidykla Farmacija "	1993
8.	„Gyvačių karalystė“	Ekspedicijų metu įvairiose Lietuvos vietovėse tirdama vaistinių augalų augimvietes, ji rinko ir tautosaką, žodžius lietuvių kalbos žodynui. Surinko jų tūkstančius.	Valstybinė leidybos įmonė „Spauda“	1992
9.	„Girios medeliai, žali žaliuonėliai“	Šis daugeliui žinomas E. Šimkūnaitės vaikams skirtas pasakų rinkinys apie medžius bus įdomu ir suaugusiems, nes perpintas liaudies medicinos žiniomis, jame trumpai įvertintos medžių gydomosios savybės.	Leidybos centras	1991

AČIŪ UŽ DĖMESĮ